

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

זוהיר מוסטפא

הנאשם

1
2

פסק - דין

3
4

5 בפתח פסק הדין הנני מודיע כי החלטתי לבטל את כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.

6
7

כתב האישום

8 1. ביום 11.1.09 הגישה המאשימה כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של
9 ניסיון לקבלת דבר במרמה - עבירה על סעיף 415 רישא יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין,
10 תשלי"ז 1977 (להלן: "החוק"), ועבירה של שימוש במסמך מזויף - עבירה על סעיף 420
11 לחוק. בהתאם לעובדות כתב האישום, הגיש הנאשם ביום 11.12.01 בקשה לקבלת רישיון
12 נהיגה ברכב מנועי, ואף ניגש למבחן העיוני במשרד הרישוי במחוז חיפה, בו כשל. בצאתו
13 מהמבחן פנה אליו אדם שהציג את עצמו בשם חמודי, והציע לו טופס מבחן עיוני חדש על
14 שמו, במקום הטופס שנכשל, עם החותמת "עבר", וזאת תמורת 1,700 ₪. הנאשם הסכים
15 ולאחר שהשניים ניגשו לרופא עיניים יחדיו, מסר "חמודי" לנאשם טופס עם חותמת "עבר",
16 כמוסם ביניהם, והנאשם שילם לו את הסכום עליו סוכם. בהמשך הציג הנאשם את טופס
17 המבחן העיוני למורה הנהיגה שלו והחל בשיעורי נהיגה, וביום 25.6.02 ניגש למבחן המעשי
18 ועבר בהצלחה. במהלך המבחן ציין הבוחן מרטין פידלר בפני הנאשם כי הטופס העיוני שלו
19 אינו מאושר, אך מבחינה מעשית עבר הנאשם בהצלחה את המבחן. ביום 8.8.02 הגיע
20 הנאשם למשרד הרישוי במפרץ חיפה וניסה לקבל רישיון נהיגה תוך שהוא משתמש באישור
21 המזויף על הצלחתו במבחן העיוני.

22
23

טענות הצדדים

24 2. ב"כ הנאשם העלה שתי טענות מקדמיות – לפי האחת, העבירות התיישנו, ולפי האחרת –
25 קמה למרשו הגנה מן הצדק, והוסיף כי כל אחת משתי הטענות הנ"ל מביאה לביטול כתב
26 האישום. ב"כ המאשימה התנגד לשתי הטענות – בנוגע להתיישנות הפנה להודעות שנגבו

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

1 משני עדים שונים, ואשר יש בכוחן להפסיק את מרוץ ההתיישנות כנדרש בחוק, ובנוגע
2 לטענת ההגנה מן הצדק השיב, שאין לקבלה מאחר ואין מקרהו של הנאשם עונה לדרישות
3 המנויות בחוק ובפסיקה לקבלת הטענה, והוסיף כי טענת שיהוי אינה מצדיקה קבלת טענת
4 ההגנה מן הצדק. כל צד טען בכשרון רב, בכדי לשכנעני בצדקת עמדתו, ואף הוגשה פסיקה
5 מתאימה.

6

7

טענת התיישנות – דיון

8

9 3. האירועים נשוא האישום החלו ביום 11.12.01 ונמשכו עד ליום 8.8.02, עת הגיע הנאשם
10 למשרד הרישוי וניסה לקבל רשיון נהיגה תוך שהשתמש באישור המזויף המעיד כביכול על
11 הצלחתו במבחן העיוני, וכתב האישום הוגש ביום 11.1.2009, דהיינו כעבור כשש וחצי שנים
12 מיום ביצוע העבירה האחרונה.

13

14 4. העבירות בהן מואשם הנאשם הן מסוג עוון, וסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב],
15 תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") קובע, כי אין להעמיד אדם לדין בשל עבירת עוון אם מיום
16 ביצועה עברו 5 שנים, וס"ק (ג) קובע: "**בפשע או בעוון אשר תוך התקופות האמורות בסעיף**
17 **קטן (א) נערכה לגביהם חקירה על פי חיקוק או הוגש כתב אישום או התקיים הליך מטעם**
18 **בית המשפט, יתחיל מנין התקופות מיום ההליך האחרון בחקירה ...**", והשאלה
19 שבמחלוקת היא, האם התקיים אירוע מנתק, שהביא להפסקת מירוץ תקופת ההתיישנות
20 ולפתיחת מירוץ חדש.

21

22 5. נטען כי קיימות 4 הודעות שיש בהן כדי להפסיק את מרוץ ההתיישנות – שלוש הודעות ממר
23 אייל מועדי, מהתאריכים 3.1.05, 18.4.05, ו-12.7.06, והודעה מהבוחן מרטין פידלר מיום
24 16.10.06. לפי השופט קדמי (קדמי, על סדר הדין הפלילים, חלק שני עמ' 1322, תשס"ט-
25 2009) על "החקירה" להיות כזו ה-: "**... מיועדת להכין את התביעה הפלילית בקשר לאותה**
26 **עבירה ... הליך של חקירה חייב להיות "הליך רשמי" מהותי וענייני, להבדיל מ"בירורים**
27 **מוקדמים" או מ"איסוף מידע" גרידא, שאין בהם משום עשיית פעולת חקירה ממשית."**

28

29 6. בנוגע להודעותיו של מר מועדי מיום 3.1.05 (ת/16), 18.4.05 (ת/17) ו-12.7.06 (ת/15) - עיון
30 בכתב האישום מעלה, שמר מועדי איננו כלל עד כנגד הנאשם, וגם תוכן הודעותיו אינו תורם
31 מאומה לאישום המיוחס לנאשם, על כן לא ניתן לומר שהודעותיו מהוות אירוע מנתק שיש
32 בו כדי להפסיק את מירוץ תקופת ההתיישנות.

33

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

- 1 .7. בנוגע למר מרטין פידלר, שהודעתו נגבתה כאמור ביום 16.10.06 (ת/13) הרי שמדובר בבוחן
2 נהיגה במשרד הרישוי בחיפה, שבחן בבחינה מעשית את הנאשם, וכדבריו (ת/13 החל
3 משורה 7): "כשבדקתי את החותמת וחתימתי ראיתי שהחותמת מזויפת, האותיות של
4 החותמת של המבחן העיוני הינן יותר קטנות מהחותמת האמיתית שלי וצורת האותיות
5 שונות ... ברור מעל כל ספק שמבחן עיוני הוא לא עבר אצלי". גביית הודעה מהבוחן הינה
6 פעולה מהותית לאישומים, ומהותית להגשת כתב אישום, מעבר להודאת הנאשם במיוחס
7 לו. ב"כ הנאשם טען, שבדו"ח הפעולה של השוטר מיכאל אבקסיס מיום 27.6.02 (ת/4)
8 נכתב, בין היתר: "זימנתי למקום את הבוחן ע"ש פידלר מרטין והוא מסר לי בעדותו כי
9 החותמת שלו אינה תקינה...", והסגור ביקש ללמוד מכך, שהבוחן מסר עדות עוד ביום
10 27.6.02, ואין כל הצדקה לגביית עדות נוספת כעבור כארבע שנים, ובנוסף – לא היה כל
11 קושי באיתורו, ואין כל הסבר לשיהוי ניכר זה, על כן ביקש שלא לראות בהודעת הבוחן
12 מיום 16.10.06 כאירוע מנתק.
13
- 14 .8. טרוניתו של הסגור צודקת, ואכן היה על המשטרה לזמן את הבוחן ואת מר מועדי למתן
15 עדות מיד לאחר גילוי העבירה, ובסמוך מאוד למועד גביית ההודעה מהנאשם, שבה הוא
16 הודה בכל המיוחס לו. לא קיבלתי כל הסבר המניח את הדעת לשיהוי ניכר של כארבע שנים,
17 עד לזימונם של העדים, וגם המסמך שהוצא מהמשטרה ביום 1.10.06 והופנה למשרד
18 הרישוי, בדבר הצורך בהשלמת נתונים, אינו נותן כל מענה לשאלת השיהוי הבלתי סביר.
19 יחד עם זאת, המענה לשאלה, אם קיומו של שיהוי רב בגביית הודעה מהותית, מביא לדחיית
20 הטענה, בדבר היות ההודעה אירוע מנתק, הוא מענה בשלילה, כפי שיובא להלן.
21
- 22 .9. המבחן שעל בית המשפט לבדוק הוא מבחן משפטי פורמאלי בדמות קיומו של "אירוע
23 מנתק", מבלי להכנס לסיבת השיהוי שבקיומו. מצב משפטי זה הוא בלתי נסבל, שהרי היה
24 על המחוקק להגביל את התקופה שבה נערכת חקירה על ידי הרשות החוקרת, לפרק זמן
25 סביר, ולא לאפשר למשטרה לבצע בכל עת פעולה חקירתית, בהתאם ללוח זמנים "נוח"
26 למשטרה, שאינו מוסבר בשכל ישר כלשהו, ובכך להפסיק את מרוץ ההתיישנות ולהתחילה
27 מחדש. מצב משפטי זה נותן בידי הרשות החוקרת כוח רב, ושיקול דעת נרחב, בהפסקת
28 מניין תקופת ההתיישנות והתחלתה מחדש, וזאת לפרק זמן בלתי מוגבל. כך יכול וחקירת
29 עבירת עוון, שההתיישנות הקבועה בצידה היא 5 שנים, תימשך עשרות שנים, כאשר כל
30 ארבע שנים תבצע המשטרה חקירה נוספת, ומאותה חקירה יחל מחדש מניין תקופת
31 ההתיישנות. מצב משפטי זה הינו בלתי נסבל, על כן הנני פונה אל המחוקק לשם בחינת
32 אפשרות ביצוע תיקוני חקיקה.
33

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

10. על אף חוסר הנוחות מהמצב המשפטי הקיים, הרי שאין לבית המשפט אלא לפעול במסגרת החקיקתית שהמחוקק הציב, וככל שירצה השופט להלך חופשי בשדות המרעה של הפרשנות המשפטית, אל לו לפרוץ מעבר לגבולות השדות שנקבעו במילותיו של החוק. לשם כך קיים משטר דמוקרטי, ולשם כך קיימת הפרדת רשויות. חקירתו של הבוחן מרטין פידלר נופלת בגדר מילותיו של המחוקק שבסעיף 9(ג) לחסד"פ, בדבר קיומה של חקירה, ועונה היא על הפרשנות שניתנה למילות החוק בפסיקה, בהיות החקירה "רשמית", "מהותית" ו"עניינית", על כן אין לי אלא לדחות, ובלב כבוד, את טענת ההתיישנות.

8
9

טענת הגנה מן הצדק - דיון

10
11

11. סעיף 149 לחסד"פ מונה רשימה של טענות מקדמיות שיש בכוחן להביא לביטול כתב האישום, ובס"ק 10 נכתב: "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

14
15

12. הנאשם החל בביצוע עבירותיו ביום 11.12.01 וסיים לבצען ביום 8.8.02. הנאשם נחקר עוד ביום 8.8.02, והודה בכל המיוחס לו. מה שנוותר למשטרה לבצע הוא להשלים את החקירה, בכדי למצוא חיזוקים מתאימים להודאת הנאשם, ולהגיש את התיק לפרקליטות לשם הגשת כתב אישום. כבר פסקתי, שגביית שלוש הודעות ממר מועדי לא תרמה לבירור האשמה, ולא להכנת כתב אישום כנגד הנאשם, והוא אף אינו נמנה על רשימת עדי התביעה כנגדו, על כן אין הודעותיו רלבנטיות לדיון שבפניי. הודעתו של הבוחן פידלר חשובה ומהותית, וכבר פסקתי שיש בה כדי להפסיק את מרוץ ההתיישנות ולתחילתו מחדש. השאלה החשובה לענייננו היא, האם יש בנסיבות גביית ההודעה המאוחרת של הבוחן כדי להביא לקבלת טענת ההגנה מן הצדק? והתשובה על שאלה זו היא חיובית, כפי שאפרט בהמשך.

24
25
26

13. בית המשפט העליון כבר פסק, ששיהוי כשלעצמו אינו מבסס קיומה של הגנה מן הצדק, ודי אם אפנה לרע"פ 3396/99 תאופיק נבסו נ' מדינת ישראל, שם נפסק: "...אי צדק ואי נוחות בשל חלוף הזמן ושיהוי הם שיקולים שראוי לשקול במסגרת העונש...". האנטרס הציבורי מחייב הגשת כתבי אישום כנגד אנשים המבצעים עבירות כגון זו של הנאשם, אך יחד עם זאת, אותו אנטרס ציבורי אינו מתיר לרשויות לפגוע בעקרונות הצדק וההגינות המשפטית, כלשון המחוקק. לא מצאתי בחומר הראיות שהוצג במהלך משפטו של הנאשם, כי קיימת סיבה מוצדקת כלשהי לזימון הבוחן מרטין פידלר כ-4 שנים לאחר הודאת הנאשם בכל

30
31
32
33

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

- 1 המיוחס לו. אמנם נעשו מספר נסיונות לזימון העד, ואולם, המדובר בנסיונות סתמיים שאין
2 בהם כל מאמץ לביצוע זימון אמיתי של העד, שמקום מגוריו ומקום עבודתו ידועים.
3
- 4 14. בדיון שהתנהל בפניי ביום 17.3.09 טען הסגור שיש לבטל את כתב האישום מחמת הגנה מן
5 הצדק, ובהחלטתי מאותו היום קבעתי, שבכדי לעמוד עד תום על טיבו של השיהוי יש
6 לשמוע את כל עדי התביעה ובעקבות כך להחליט אם אכן מדובר בפעולות טכניות ולא
7 מהותיות, שמצד אחד אין בהן כדי לנתק את מירוץ ההתיישנות ומצד אחר יש בהן כדי
8 לקבוע קיומו של שיהוי שיצדיק קבלת טענת הגנה מן הצדק. השטר עליו חתמתי ביום
9 17.3.09 הגיע למועד פרעון בדמות החלטה זו.
10
- 11 15. הישיבה ב"אפס מעשה" של רשויות החקירה, והמתנתם שנים על גבי שנים עד למיצוי
12 החקירה והגשת התיק לפרקליטות לשם הגשת כתב אישום, פוגעת פגיעה מהותית
13 בעקרונות של הגינות משפטית, שהרי הנאשם ביצע את העבירות עוד במחצית שנת 2002,
14 והודה בביצוען באותו זמן, ואין כל סיבה שיש בה כדי להצדיק הגשת כתב אישום נגדו רק
15 בתחילת שנת 2009. חקירת תיק זה יכלה להתחיל ולהסתיים תוך מספר ימים בודדים, מיום
16 8.8.02, כולל חקירת הבוחן מרטין, ואין כל "צדק" או "הגינות משפטית" שיכולים להצדיק
17 שיהוי כה רב. נכון, שנפסק כי שיהוי אינו מבסס טענת הגנה מן הצדק, אך זה בבחינת הכלל,
18 ולכל כלל יש יוצאים מן הכלל.
19
- 20 16. ב"כ המאשימה טען, כי חלוף הזמן מיום ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום לא גרם
21 כל נזק לנאשם, וכי עבירותיו מחייבות מיצוי הדין עימו והעדפת האנטרס הציבורי
22 שבהעמדתו לדין ובהרשתו. הייתי מסכים עם ב"כ המאשימה, אילו לא היה מדובר
23 בנסיבותיו המיוחדות של תיק זה – הבוחן מרטין מסר הודעה בפני השוטר מיכאל אבוקסיס
24 עוד ביום 27.6.02 (ת/4), ולא היתה כל עילה שלא לגבות ממנו הודעה בכתב באותו מעמד.
25 המתנה לפרק זמן של כ-4 שנים עד לגביית הודעתו, המתמצאת בחצי עמוד, אינה נתפסת
26 במדינה שזכויות אדם הן חלק ממעייניה.
27
- 28 17. השיהוי בתיק זה הוא בלתי נסבל – אמנם דחיתי את טענת ההתיישנות, בשל קיומה של
29 חקירת בוחן, ואולם, טענות השיהוי משמעותיות כשמדובר בטענת ההגנה מן הצדק – בית
30 המשפט העליון קבע בע"פ 94 / 2910 ארנסט יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 353, שנושא
31 ביטול כתב האישום ייבחן במנותק משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם, על כן ישקול בית
32 המשפט לא רק שיקולים הנוחים לנאשם ולבית המשפט, אלא גם שיקולים של צדק ציבורי.
33 ובנוסף – "ל**בית המשפט שיקול-דעת לעכב הליכים, משאין באפשרותו להעניק לנאשם**

בית משפט השלום בחיפה

27 דצמבר 2009

תיק פלילי 6548-01-09

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

1 משפט הוגן או משיש בניהול המשפט משום פגיעה בחוש הצדק וההגינות, כפי שבית
2 המשפט רואה אותו".
3
4 18. הכיצד אעניק לנאשם משפט הוגן, אם אין בפי כל הסבר שיניח את דעתי שלי, ולבטח לא
5 דעתם של אחרים, בנוגע להמתנה למשך כ- 4 שנים עד לגביית הודעה פשוטה מאדם שניתן
6 למוצאו מיידית, ושכבר מסר הודעה בפני השוטר אבוקסיס מיד עם ביצוע העבירות,
7 והמתנה נוספת של למעלה משנתיים עד להגשת כתב אישום כנגד הנאשם. שיהוי בלתי
8 מוסבר זה מהווה שיהוי בלתי הוגן, שאין להקל ראש בו, והוא גורם לפגיעה בחוש הצדק
9 וההגינות, עד כדי הצדקת ביטול כתב האישום. לאנטרס הציבורי פנים רבות, והוא בבחינת
10 תמנון בעל זרועות רבים – זרוע אחת מחייבת הגשת כתבי אישום כנגד נאשמים המבצעים
11 עבירות כגון זו של הנאשם, וזרוע אחרת מחייבת ביטול כתבי אישום שהוגשו אגב פגיעה
12 בעקרונות של צדק והגינות משפטית, וזרוע אחרונה זו גוברת במקרה שבפניי על הזרוע
13 האחרת.
14

סוף דבר

15
16
17 אני דוחה את טענת ההתיישנות.
18 אני מקבל את טענת ההגנה מן הצדק, על כן הנני מורה על ביטול כתב האישום שהוגש
19 כנגד הנאשם.
20

21 זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום לבית המשפט המחוזי.

22
23 ניתן היום, י' בטבת תש"ע, 27 בדצמבר 2009, בנוכחות כל הצדדים.
24

זאיד פלאח, שופט

25
26
27
28
29
30